

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na doma
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice hšt. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 6.

V Mariboru, dne 10. februarija 1898.

Tečaj XXXII.

Slovensko vseučilišče?

Da Slovenci do Nemcev nismo potrpi in ž njimi spravi, nam gotovo nikdo ne more očitati, pač pa se nam mora vsak nepristranski opazovatelj političnih dogodkov naravnost čuditi, da tako mirno prenašamo najkrutejša nasilstva, najgroznejše krivice in najsovražniša zasramovanja, ter da se leta in leta premagujemo brezvzgodno junaško. Zastonj iščemo pri drugih politikih v enakem položaju tolike zmernosti in ravnodušnosti, kakoršno so si ohranili naši. Spominjamo le skromne izjave vseslovenskega shoda po toli letnem trpljenju in ob nepopisnem besnenju Slovanom na smrt sovražne obstrukcije.

Ali vendar se je pri vseslovenskem shodu se smelo upati in se je tudi upalo, da se bodo stvari končno mirno razvile, ter vozal dal razvozljati postavnim potom. Toda od tiste dobe je nestrpnost in divjost Nemcev toli narasla, kakor pa sicer tudi vsled razširjenosti liberalizma in prusaštva ni upati, da bi nam Nemci tako kmalu postali človeški sosedje, da je danes pač vsak in tudi najtreznejši slovenski politik uverjen, da nam z Nemci pod jedno streho živeti, za tisto mizo sedeti, z njimi skupno denarnico imeti v prihodnje ne bode več mogoče. Vrhu tega pa, odkar se hvala Bogu jamemo zavedati, dobro vemo, da je Nemeč od najstarejše dobe skoz stoletja in stoletja do današnjega dne bil nam najhujši sovražnik, prijatelj niti jeden trenotek ne, in bi življenja ne bili vredni, da smo tako nespametni, da bi se od zgodovine ne dali poučiti.

Da Nemci z našim denarjem v Gradcu in na Dunaju ravnajo nam v zasmeh, da naše otroke po šolah davijo, da nam zadržujejo pristop do boljših služb, da nas zaničujejo v svojih in v naših hišah in v javnosti ter nas smatrajo manje vrednim človeškim plemenom, da nas celo imenujejo opice, kakor se je to zgodilo po nekem nemškem časniku — vse to hočemo sedaj pustiti strani, pozabiti se ne dá; ali da se v Gradcu v deželni zbornici Nemci kakor zverina zaganjajo v naše poslance, če ti zinejo slovenski, da se na vseučilišču v Gradcu naši slovenski dijaki, ker nočejo svojih prusaških tovarišev podpirati, od teh-le suvajo, po tleh mečejo in kakor psi brcajo, da človek, če zvečer na cesti slovenski po naših mestih govori, ni več svojega življenja varen, to nam veleva misliti čez meje zahtev državnozbornske večine in vseslovenskega shoda. Če v prihodnosti ne maramo več z Nemci skupno živeti, mi tega nismo krivi; ohraniti se, nam je pa dolžnost. «Ptič ima peruti, ribica plavuti!»

Čehi in Poljaki ne trpé manj od nas, in od dne postaja huje. Zato smo uverjeni, da mora priti do velikega prevrata, ki bo imel za seboj velike posledice. Prišel bo vihar, hrul čez avstrijske dežele ter podrl izjavo državnozbornske večine in vseslovenskega shoda, kakor piš razstavke na polju. In ko bo zopet solnce zasijalo, kakšen prizor, če Avstrija prevrat preboli? Kazala se nam bo avstrijska zemlja razdeljena po narodnostih; to ni nova misel, to je stara želja avstrijskih Slovanov; da se še ni uresničila, krivo je to, da so se

Slovani doslej svoje narodnosti in skupnosti premalo zavedali; dandanes pa je to hvala Bogu, drugače.

Mi Slovenci proti severu nimamo zveze z nam sorodnim plemenom, sicer so nam Slovaki in Čehi tudi po jeziku preoddaljeni. Sami pa tudi ne bomo ostali zraven mnogostevilnejših Čehov, Nemcev, Poljakov in Ogrov. Nam se bode združiti s Hrvati in Srbi, s kojimi smo sosedji in po značaju in jeziku najsorodnejši, in kateri bodo tudi nas veselili. Kako lep in nadepoln kos Avstrijske bi imenovali svojo zemljo: sedanja slovenska tla, Hrvaško, Bosno in Dalmacijo! V tej avstrijski skupini bi mi vsi, kolikor bi nas bivalo v njej, prav oživeli, z Nemci bi ne imeli nič več opraviti, razven na Dunaju, in odpirala bi se nam, ker nas nikdo ne bi tlačil, in vsled zemljepisne lege naše ožje domovine, najlepša prihodnost. Doma bi govorili slovenski, otroci naši bi se po šolah učili v materinščini. Dijakom na srednjih šolah bi zraven slovenščine hrvaščina ne bila težavnejša od materinščine in ravno tako onim na skupnem vseučilišču v Zagrebu. Le pomislimo, da Slovenec Hrvata jako lahko razume in da se njegovega jezika lahko privadi v par mesecih.

V družbi s Hrvati in Srbi torej imamo iskati svoje prihodnosti. Oprimimo se te misli ter pokopljimo misel o slovenski samostalnosti za vselej! Ali nas zgodovina še ni dovolj naučila? Mi nismo narod, ki šteje na mnoge milijone in vsrkava druge; mi imamo gledati in skrbeti, da drug velik narod nas ne požre, in ta narod, katerega se imamo bati, je nemški. Njegovi prosveti bi se ne mogli

Listek.

Človeško življenje.

(Pravljica iz jutrovih dežel; iz ruščine prevel J. Vrtiški).

Kmalu potem, ko je ustvaril Stvarnik svetá živa bitja, sklenili so osel, pes, opica in človek obrniti se do Boga, da bi zvedeli dolgot svojega življenja, in kaka uloga je komu odločena. Niso se pa mogli zjediniti, kdo izmed njih naj prvi vpraša Boga za to. Tedaj se odloči osel v svoji nestrpnosti, biti prvi, in se obrne do Gospoda — bil je ta trenotek ravno nekako zamišljen v druge pose — s vprašanjem o svojih dolžnostih. Razjarjen vsled oslove nestrpnosti odgovori mu Gospod, da je njegova naloga v življenju, nositi na svojem hrbtu tuje breme. Osel se čuti skrajno razžaljenega s svojo osodo ter poprosi Gospoda, naj mu pové, koliko časa mu je odločeno živeti. — «Trideset let», reče mu Stvarnik. — «Milostivi Bog», spregovori v solzah osel, «usmili se mene in skrajšaj ta čas. Jaz se ne bom mogel tako dolgo mučiti. Moj hrbet se mi zlomi pod težkim, neznošnim bremenom, in noge moje mi izkrvavijo vsled neumornega gibanja; kajti kadar zvedo ljudje o moji osodi, ne bom imel pred njimi niti pokoja niti počitka.»

Gospod se usmili nad živinčetom, skrajša njegovo življenje do 18 let ter mu veli, naj se odstrani.

Takoj za tem pride k Bogu pes, da bi zvedel o nalogi in dolgoti svojega življenja. Zapazivši, da je Gospod silno zamišljen, stisne se v kot, da ne bi obrnil njegove pozornosti náse, in sklene čakati, dokler se ne obrne k njemu. Čez nekaj časa odloži Gospod svoje delo v stran in se ozré. Pes se požuri porabiti priliko in, mahajoč z repom, približa se k prestolu. Gospod se zavzame nad krotkostjo in udanostjo živinčeta ter je vpraša, česa želi. Pes mu plašno predloži svoja vprašanja. «Pojdi», odgovori mu Bog, «k človeku in se vedi pri njem ravno tako, kakor si se vedel pred menoj; boj se in spoštuj ga ter čuvaj njegov dom, da ne bo nihče ničesar odnesel brez njegovega vedenja. Če pa kdo to stori, moraš ga grizti, trgati in na vse načine preganjati, dokler ne odda, kar je na tihem vzel. Dolgot tvojega življenja znaša 30 let. A osel se je pritoževal, da je 30 let zanj preveč in jaz sem mu zmanjšal njegovo življenje do 18 let. Si-li zadovoljen s 18 leti?»

«Milostivi Bog! zaupije pes v obupnosti, tako dolgega časa, kakor je 18 let, ne bom mogel udano služiti svojemu gospodarju. Čuvati in stražiti noč in dan, je preveč utrud-

ljivo. Postaram se kmalu in postanem nesposoben za delo mnogo let poprej, ko končam svoje življenje. Gospodar me bode pa krmil samo dotlé, dokler mu bom koristen, potem pa bom trpel silo in pomanjkanje že dolgo pred tem, ko pride ura moje smrti.»

«Usmili se me, Bog». Gospod se usmili psa in skrajša čas življenja njegovega do 12 let.

Zdaj pride opica na vrsto. Tudi ona najde Gospoda pri delu. Toda njej se ni ljubilo čakati; da bi obrnila náse pozornost, začne se zvijati in se prekucavati. Dolgo se je pačila in se vrtela, dokler je ni Gospod zapazil in je vprašal, kaj bi rada. «Vedeti hočem, kakšna je moja naloga v življenju?» odgovori opica. — »Ravno to, za kar si se v tem trenotku izkazala sposobno. Ti si odločena za razveseljevanje človeka in moraš živeti 30 let.»

«Oj, ne, pravični Bog! Tako dolgo življenje bo zame neznošno. Pačiti se in norce briti pred vsemi, to je nesrečna osoda. Če bom dolgo živela, postanem le nadležna sebi in drugim. Prosim te torej, skrajšaj moja leta!» — Gospod je uslišal prošnjo opice in določil čas njenega življenja na 10 let.

Naposled pride tudi človek z istimi vprašanji. «Tvoja naloga v življenju je taka», reče mu Vsegamogočni, — »učí se in si pridobivaj znanosti, ženi se, in se množi, gospoduj nad

upirati dolgo, dasi bi imeli meje in pravice še tako dobro zavarovane, in prej ali slej bi nas bilo konec. Obvarovati se zoper Nemca moremo le, ako severu pokažemo hrbet ter se pridružimo številno in prosvetno močnejšim južnim nam bratom, v kojih je slovanstvo se ohranilo še pristno in krepko.

Združitev, o koji govorimo, imajo pa, če se naj kedaj izvrši, narodi sami zahtevati, vleči jih mora drugega k drugemu srce. V to svrhu pa bo neobhodno treba, in tudi zadnji čas je za to, da začnemo bratstvo s Hrvati in Srbi resno in dejansko gojiti. In s tem smo prišli do točke, ki bi naj bila temu spisu prav za prav jedro. Slovanski dijaki v Gradcu namreč prosijo vse slovanske, zlasti slovenske državne in deželne poslance, da skrbé, kolikor je v njih moči za ustanovitev slovenskega vseučilišča ali vsaj pravne akademije v Ljubljani; prosijo pa tudi, da poslanci izposlušujejo veljavnost izpitolv zagrebškega vseučilišča tudi za tostransko državno polovico.

Po našem mnenju je prva prošnja sedaj še neizvedljiva, pač pa naj naši in vsi slovanski poslanci zastavijo vse moči, da se nam druga prošnja usliši, ter da se hrvaško vseučilišče z oddelkom za zdravilstvo dopolni. To doseči, zdi se nam tudi, vzlasti če smemo kaj upanja staviti na cesarjevo 50letnico, ne ravno pretežavno. Mi Slovenci bi vedno morali prilik iskati, da gojimo vzajemnost z južnimi nam brati, ne pa da je hladno krvjo od daleč gledamo, kakor zvezdoslovec zvezdo; konči pri vinu se jih še včasih za par trenotkov spominjamo. Glejmo, da se nam ta opustni greh ne bode kedaj grozno maščeval! Če bi naši sinovi hodili na zagrebško vseučilišče, bi nas to z južnimi brati brezdomno najuspešneje in tudi najsrčneje zblížalo. Zatorej prosimo dotične kroge, da preudarijo naše besede, dokler je še čas.

Iz naše šolske zgodovine.

Naša prihodnost je v prvi vrsti zavisna od naših šol. Ali pa šola našim namenom ustreza, ali ne, je pa zopet zavisno pred vsem od dveh reči: 1. od jezika, ki se v šoli govori, in 2. od osebe učiteljeve. Kjer se že v tretjem šolskem letu jame klatiti nemščina, ki potem v četrtem ali petem letu našo slovenščino čisto izpodi iz šolske sobe, tam se dela za Pruse, in tam otroci koristi od šole ne bodo imeli. Gledé na jezik naj bi nam veljalo to-le in sicer edino pametno in zdravo načelo: učni jezik od prvega do osmega leta

slovenski; nemščine naj se uče od petega šolskega leta naprej po tri ure na teden edino tisti otroci, katerih starši to želé. Učni jezik določuje v prvej instanci okrajni, in še le, če se je zoper tega rekuriralo, deželni šolski svet; jezika si torej učitelj ne more sam izbirati po svoji volji; vse drugo pa leži več ali manj v rokah njegovih. O tem smo prepričani mi, prepričani pa tudi naši sovražniki. Zatorej nam hočejo določevati jezik, ki naj v naših šolah rabi, in nam vsiljujejo nemške oziroma nemškutarske učitelje. Evo primerov iz zadnjih dnij!

V šoli sv. Lenarta v Slov. gor. je bil doslej učni jezik do tretjega šolskega leta slovenski, potem v nekaterih predmetih nemški, a tako, da so do osmega šolskega leta otroci že skoro pozabili slovenski čitati in pravilno pisati. Ali našim prusakom je bilo to vse premalo nemški. Sklenila je trška občina s tremi kmečkimi prositi, da bodi učni jezik od četrtega učnega leta naprej edino nemški; dve občini sta se temu sklepu upirali ter sklenili, da naj ostane pri starem. Stvar so poslali na deželni šolski svet, ki je tudi deželni odbor poprašal njegovega mnenja. Ta je seveda izrekel željo, naj je «iz principijelnih razlogov», to se pravi slovenski: radi prujevanja, učni jezik od četrtega leta samo nemški. Najraje bi to kar bil ukazal, to itak vemo, ali vedel je, da si okrajni šolski svet, ki je slovenski, svoje pravice ne bo dal vzeti.

Okrajni šolski svet je pa določil, naj ostane pri starem, in pripustil, kakor po zakonu gre, dotičnim občinam, oziroma krajnemu šolskemu svetu rekurz. Če se bo rekuriralo, bode odločil deželni šolski svet, in potem je šola izgubljena. Trška občina bo gotovo rekurirala; ti ljudje so že predolgo slepi in gluhi za pametne razloge, in prusaštvo je v njih že pregloboko vkoreninjeno. Ali kmetje! Da bi vaše srce bilo že popolnoma popačeno, tega ne moremo in nočemo verjeti. Vi ste zapeljani. Bodite možje in imejte toliko trdnosti, da ubogate glas svoje dobre vesti! Ali ne svarite vedno svojih otrok pred slabo tovarišijo? Storite torej tudi sami, kar se vam zdi prav! Vi pogubnega brezdna ne vidite, v kojega vas pelje pretiravanje nemščine; ne morete ga videti, ker ne utegnete s politikom se temeljito pečati. Zato pa slušajte glas «Slovenskega Gospodarja», ki vam še ni nikdar nič slabega svetoval; oklenite se njega, ki se drži gesla: Vse za katoliško vero, za slovensko domovino in za presvetlega cesarja Franca Jožefa I.! —

V Slov. Bistrici sta bili razpisani službi nadučiteljice in učitelja. Za prvo prosila je tudi tamošnja učiteljica C., ki sovraži

slovenščino iz vsega srca. Radi tega je lahko našla «merodajnih» mož, ki so se na višjih mestih za njo potegovali, ter «storili vse, kar je bilo mogoče.» Pri seji okrajnega šolskega sveta, ki je po svoji večini slovenski, predložile so se razven omenjene prošnje še prošnje treh učiteljic, izmed katerih pa jedna pri sestavljanju terna, kakor se je to naprej videlo, ni mogla priti v poštev. V terno je torej morala priti zraven dveh jako dobrih, a slovenskih učiteljic tudi bistriška učiteljica C., ki pa zbog uspehov in prizadevanja v šoli tudi v najožjem krogu ne sluje. Postavila se je na tretje mesto. Kdor ne ve, da se deželni šolski svet za sposobnost in za zasluge ne zmeni čisto nič, ampak da mu je merodajno le politično mišljenje prosilčev, bi mislil, da učiteljica C. mesta ne more dobiti; ali kdor deželni šolski svet pozna, je lahko stavil, da bodeta pridni Slovenci, in če bi bili angeljca, propadli — in stavo bi bil tudi dobil. Imenovana je bila C.

Ali kaj se je zgodilo sedaj? Slučajno je prišlo na svetlo, da se prošnja izvrstne slovenske učiteljice S., ki je vse izpite in še celo onega za meščanske šole bila dostala z odliko, pri seji okrajnega šolskega sveta ni predložila, dasi je bila odposlana pravočasno. Ali je mar bila učiteljica kaj zakrivila? Toda predložiti bi se imela prošnja vsekakor. Sicer je gospodična po svojem vedenju vzgledna, v šoli izborna porabna, zakriviti bi bila mogla le to, da je kot dete slovenskih starišev ostala poštena Slovenka. Kaj torej? Reklo se ji je, da je pisar okrajnega šolskega sveta, g. Achitsch, prošnjo bil «založil».

Mogoče, ali čudno vendar, da ravno prošnja one prosilke, katere bi se bilo učiteljica C. največ bati! Če bi se bila ta prošnja pri seji okrajnega šolskega sveta predložila, bi učiteljica C. gotovo ne bila prišla v terno in, ker se deželni šolski svet terna mora držati, ne mogla biti imenovana. Gospodični S. svetujemo, da se pritoži ter protestuje zoper imenovanje, in če treba do najvišje instance. — Rekli smo gori, da je tudi bila razpisana služba učiteljeva. In tudi tukaj je g. Ahitsch jedno prošnjo «založil», prošnjo izvrstnega in vrlo narodnega učitelja L. —

Naslikali smo danes le dva slučaja, ki pa človeku gotovo kri razburita; ali resnica je, da zgodovina spodnjestajarskega šolstva družega ni, kakor dolga vrsta enakih nešteti slučajev. Kedaj bode tega konec? Ali še le tedaj, ko bode nas konec?

Deželni zbor štajarski.

Ko je v petek dne 4. februarja čital g. dr. Rosina slovensko vprašanje na namestnika, ali namerava vlada oskrbeti, da se bodo v zemljiške knjige vpisovala tudi slovenska imena katastralnih občin, je nastal po zbornici grozen hrup. Nemški listi sami priznavajo, da takega vrišča še ni bilo v zbornici. Deželni glavar je pognal iz zbornice vse poslušalce, ker so tudi hruli na slovenske poslance. Po čitanju je izjavil poslanec Walz, da bo tudi v prihodnje hrul in kričal, če se predrznejo slovenski poslanci tukaj slovenski govoriti. Slovenski poslanec in deželni odbornik Robič pa je v imenu slovenskih poslancev izjavil, da si te pravice nikdar ne damo krati in da bodo tudi v bodoče Slovenci, kakor jim bodo kazale razmere, govorili v svojem materinem jeziku. Med čitanjem interpelacije je posebno napadal Slovence tudi znani rogovilež Rokitansky. Sledila je interpelacija Žičkarja in tovarišev zavoljo izgredov na vseučilišču. — V isti seji je poročal Rohlizer o predlogu Hagenhoferia in Rokitanskega, naj se ustanovi deželna hipotečna banka. Sprejel se je predlog, da ima deželni odbor sklicati zbor zvedencev, ki naj preiščejo celo zadevo. Deželni odbor naj potem stavi potrebne predloge. V seji dne 7. febr. je utemeljeval g. dr. Dečko predlog, da se ima število poslancev

vsemi drugimi stvarmi, obdeluj zemljo in živi v ljubezni in sreči». — «Kako dolgo?» vpraša človek. — «Celih 30 let», odgovori mu Bog.

«Oj kako malo!» vsklikne nezadovoljnež. »Jaz ne bom mogel vsega storiti v tako kratkem času. Do sedmega leta ne bom prav nič vedel, kaj se godi okrog mene; do dvajsetega leta moral bom vbijati v svojo glavo razne vede in ostalih 10 let uporabljati jih za pridobivanje bogastva, potem pa pride čas ostaviti vse, ne da bi vžival plodov tega, s čimer sem se trudil ves čas in ne da bi okusil radosti v svojem življenju. Kedaj pa pride čas ženiti se, roditi in vzgajati otroke, vživati družinsko srečo in se posluževati bogastev, katera si nabere v potu svojega obraza? — «O Gospod, podaljšaj čas mojega življenja!»

Vsegamogočni Bog se nasmehne in reče: «Dobro, dodam k tvojim letom čas življenja oslovega — 18 let. Idi v miru in bodi srečen! Vedi, to je skupaj 48 let.» — »Usmiljeni Bog! Tudi to je premalo časa, da bi užival srečo življenja.» — «Tedaj vzami si še leta psa in živi še 12 let.» — «Ne morem li živeti vsaj še malo dalje,» reče človek in poklekne, vedno še nezadovoljen. «Nu, tedaj ti dodam na konec še leta opice. Sedaj pa pojdi in živi kakor moreš!» reče mu Gospod.

In človek je odšel zadovoljen s tem, da

si je izprosil celih 70 let. O revni človek! Zastonj si želiš tako dolgo živeti! Ko si preživel prvih 30 let, hlatajoč po znanostih in bogastvu, postal si osel — ti nosiš jarem: trudiš se in skrbiš za ženo in otroke. Po preteku 18 let takega življenja začneš živeti pasje življenje; prihodnjih 12 let stojiš liki psu pri vratih in stražiš svoj dom, živeč od drobtin, katere dobivaš od svojih, ne videč hvaležnosti za vse to, kar si storil zanje. Poslednjih 10 let živiš življenje opice: tvoji otroci in unuki gledajo na tebe, kakor na brezkoristno žival in se smejejo nad tvojim starim, spačenim obrazom. Tako dosežeš 70 let in se približaš grobu, ne da bi užival sad vsega tega, na kar si računal, ko si prosil Boga za podaljšanje svojega življenja do 70 let.

Smešnica. Franček in Tonček sta bila proti večeru na vrtu. Ko odideta, zapira Tonček ograjno leso prav skrbno. »Čemu si toliko prizadevaš in tako skrbno zapiraš« ga vpraša naposled Franček. »Da ne bo mrzlo šlo po noči v vrt« se odreže Tonček.

Oni dan se je Zvitoglav toliko trudil, da bi rešil to-le vprašanje: »Zakaj se pri toliko blagajnikih noge premikovati začnejo, brž ko se jim natančneje pogleda na — prste?«

za kmečko skupino pomnožiti tako, da bi eden poslanec zastopal vsaj 28.000 duš, in da vsi trgi volijo v mestnih skupinah. V tem oziru se godi zdaj največja krivica. Med tem ko zastopajo nekateri mestni deželni poslanci le po 6000 do 5000, nekateri komaj po 4000 duš, so kmečki poslanci iz Spodnjega Štajarja zastopniki za 50.000, 60.000, da za 70.000 duš. Vsaj nekoliko bi se popravila velika krivica, ki se kmečkemu ljudstvu v tem oziru zdaj godi. Predlog se je izročil ustavnemu odseku.

V seji dne 8. febr. je utemeljeval g. dr. Dečko predlog, naj se deželni šolski svet po vzgledu deželnih šolskih svetov na Tirolskem in za Češko razdeli v 2 oddelka, v slovenski in v nemški. Tu so zopet pokazali svojo veliko nemško omiko poslanci Walz, Rokitan-sky in drugi. Predlog se je izročil ustavnemu odseku v presojo in poročilo.

Potem se začne razgovor o predlogu ustavnega odseka, naj se prekličijo znane jezikovne naredbe. Poročevalec dr. Link je popisaval velike nevarnosti, ki pretijo Nemcem ne le na Češkem, temveč tudi na Štajarskem, ako se te jezikovne naredbe ne odstranijo. K tej zadevi se je oglasilo več govornikov od mnogih strani. Izmed nemških konservativcev so spretno zagovarjali svoje zastopanje v državnem zboru Herk, Wagner in Hagenhofer; tudi knez Lichtenstein je dobro govoril. Osupnil je osobito nas Slovence govor rektorja graškega vseučilišča dr. Thanerja. Ta mož, ki je v vladni službi, je napadal prejšnje in zdajšnje ministerstvo, osobito praškega cesarskega namestnika; smešil Čeha in Slovence in se spozabil tako daleč, da je celó rekel, da tisti svoje izobraženje zniža, ako se ptujega, se vé slovanskega jezika uči. Nemci so mu ploskali. Pozneje ga je posekal v izvrstnem govoru g. dr. Jurtela. A tu so se Nemci že sramovali svojega vseučiliškega rektorja ter tajili rekoč: «Saj ni tega rekel.» Nesrečna vseučiliška mladina, ki imaš takega profesorja! V imenu slovenskih poslancev je izjavil g. dr. Serneč, da mi glasujemo proti predlogu ustavnega odseka, ker ne poznamo v jezikovnih naredbah nobene nevarnosti za Nemce, da pa vedno resno zahtevamo, da se enakopravnost pri vseh uradih varuje tudi Slovcem. Walz je vzdignil svojo tolsto desnico, ter obljubil, da se bo Avstrija razrušila, če ne bodo Nemci povsod imeli prve besede. Ta mož bi se naj rajši računati učil, kakor da vedno le šunta proti Slovanom! Poslanec Hagenhofer mu je namreč zadnjič dokazal, da Walz nič več šteti ne zna, ker je silno napčno napravil neko poročilo na deželni zbor. Ali s svojimi kosmatinkami in neslanostmi hoče zakriti svojo nevednost. Predlog, da naj vlada prekličijo znane naredbe, se je zadnjič sprejel po večini glasov. Nasproti so glasovali Slovenci in večinoma tudi konservativni Nemci. Radi tega so pa na galeriji grdo opsovali Lichtensteina, Hagenhoferja in Kalteneggerja, ki so po svojem glasovanju izrekli, da jezikovne naredbe niso škodljive za Nemce.

Zadnjič sem vam naznanil, da pododsek petih poslancev ima preresetati predlog za stran vpeljave šolnine in šolskega davka, da se s temi novimi dohodki zboljša učiteljska plača. Ta pododsek je pa sklenil, da se ti novi davki ne vpeljujejo. — Občini Sv. Jurij pod Tabrom in Sv. Rupert nad Laškim sta prosili po g. poslancu Žičkarju za poldnevni šolski pouk. Okrajni odbor v Gornjem gradu pa po poslancu Robiču, naj se cesta, ki sega od meje vranskega okraja do kranjske meje, uvrsti med ceste prve vrste.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar se dne 13. febr. odpeljejo v Budapešto, kjer

ostanejo delj časa. — V soboto so bili pri ministerskem predsedniku Gauču zastopniki Mladočehov in čeških veleposestnikov; Nemcev pa ni bilo blizu, ker nočejo sprave. — V nedeljo je bilo na Dunaju več čeških shodov. Vsi so zahtevali enakopravnost češkega jezika na Nižjem Avstrijskem. — Na vseh nemških visokah šolah se je dne 7. febr. končalo prvo poletje. Zdaj bo menda mir.

Češko. Narodnostni prepir med Nemci in Čehi mora ugajati socijalnim demokratom, ker so le-ti v več občinah pri volitvah zmagali. — V kratkem se izdajo nove jezikovne naredbe za Češko, ki bodo vsemu svetu pokazale češko prijenljivost in nemško nestrpnost.

Tirolsko. Laški deželni poslanci so izgubili svoje mandate, ker jih ni bilo v deželni zbor. Ko bi mi štajarski Slovenci toliko pravic imeli, ko tirolski Lahi, bili bi za dolgo zadovoljni!

Štajarsko. Kakor na Dunaju, tako so tudi v Gradcu na visokih šolah razbijali nemški dijaki ter preprečili predavanja. Ali samo s tem niso bili zadovoljni; psovali, da celo topli so slovenske dijake. Vladni organi pa rogovileže še branijo!

Koroško. V deželnem zboru je Slovenec Grafenauer izvrstno govoril o pravi krščanski in narodni šoli. — Snuje se zveza katoliških delavskih društev na Koroškem.

Kranjsko. Ljubljanski mestni svet in deželni zbor sta se takoj potegnili za pravice slovenskih visokošolcev ter zahtevala slovensko vseučilišče v Ljubljani. — Na Bledu je bil dne 3. februvarija jako dobro obiskan shod; govorili so gg. poslanci Pogačnik, Ažman in dr. Krel.

Primorsko. Goriški deželni zbor je edini, ki letos ne more zborovati; Lahoni so hujski od naših Nemcev. — V Rovinju je pri občinskih volitvah propadla lahonska stranka.

Ogersko. Protest nemadjarjskih narodov proti pomadjarjenju krajevnih imen so te dni listi objavili. — Ciszkofalu je bila oni dan dopolnilna volitev v državni zbor. Izvoljen je bil sev liberalce; toda ubite so bile štiri osebe, pet pa je težko ranjenih.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so se v posebnem pismu zahvalili avstrijskim škofom za častitko o biserni maši ter zopet priporočili škofom in vernikom gorečo molitev in krščansko vzgojo mladine. — Tekom meseca marcija bo konzistorij ali zbor kardinalov, in v tem bodo papež pet novih kardinalov imenovali.

Francosko. Romanopisec Zola je v ponedeljek prišel pred porotnike, ker je v listu »Aurore« psoval francosko vlado in vojaštvo. Kakor znano, se žid Zola poteguje za prognanega stotnika žida Dreyfussa, ki je važna vojaška pisma prodal neki tuji državi. Ako bo Zola obsojen, potem se bode precej pobesil greben vsem židom.

Angleško. Včeraj se je sešel parlament ali državni zbor. — Te dni je več ministrov govorilo o kitajskem vprašanju. Vsi so povdarjali, da vsa kitajska morská pristanišča morajo biti odprta vsem tujim ladjam. In to velja zlasti o pristanišču Talien-Van, katero si Rus hoče popolnoma prisvojiti.

Turško. Oni dan je bil avstrijski poslanik Calice pri sultanu. Sultan je našemu poslaniku navedel uzroke, zakaj da grškega princa Jurija ne more imenovati za guvernerja na Kreti. Calice pa je sultanu izjavil, da je Avstrija proti princu Juriju. S tem pa je naša država nasprotna tudi Rusiji, ki se najbolj poteguje za tega princa. — V Skoplju blizu Soluna so se dne 4. febr. do krvavega spopadli Srbi in Bolgari; turška oblast jih je dala mnogo zapreti.

Grško. Grški poslanik Maurocordato v Carigradu je najodločneje protestoval proti odredbi sultanove vlade, ki je jela znatno pomnoževati vojno moč v Tesaliji.

Cerkvene zadeve.

Nova cerkev v Št. Pavlu pri Boljski.

Dne 30. januvarija smo obhajali tukaj veliko cerkveno slovesnost. Prvokrat smo prav slovesno obhajali god našega farnega patrona, sv. Pavla spreobrnjenje, v novo delani cerkvi. Tudi lani smo ga že obhajali v novi cerkvi, pa bilo je še vse odprto, ni bilo ne oken, ne vrat, ne tlaka — zdaj pa je zidarsko delo dokončano in tudi orglje so že postavljene in tudi nova prižnica, katero je izdelal slovenski mojster, gospod Cesar iz Mozirja.

Slovesnost so prišli povzdigovat preč. g. prelat iz Maribora, Karol Hribovšek, ki so pred poltretjim letom tudi vogelni kamen blagoslovili. G. prelat so v pridigi najprvo v imenu mil. knezoškofa domačemu č. g. župniku in domačim župljanom častitali, da se jim je z božjo pomočjo posrečilo v tako kratkem času pozidati novo farno cerkev, in so jih opomnili, da imajo uzrok se veseliti — križ, ki je bil pred 2¹/₂ letom zasajen na mesto velikega oltarja, je zdaj na vrhu cerkve, in vse to velikansko delo se je zvršilo brez vsake nesreče.

Mil. knezoškof so tudi sami poslali pismo z g. prelatom, v katerem častitajo g. župniku in njihovim župljanom k tej sreči in k blagoslovu od Boga, in so ob enem priložili v pismu 25 gld. za novi veliki oltar. To je že drugi dar. Že poprej so podelili za novo cerkev 100 gld. Bog jim tisočkrat povrni!

G. prelat so potem razložili štiri čednosti sv. Pavla, našega farnega patrona: strah božji, njegovo spokornost, njegovo gorečnost za sv. vero in njegovo ljubezen do Boga, da bi ga posnemali v teh čednostih. Opominjali so nas, naj tudi mi imamo gorečnost za sv. vero in njegovo ljubezen do Boga, da bi ga posnemali v teh čednostih. Opominjali so nas, naj tudi mi imamo gorečnost vsak po svojem stanu. Tu je bilo nekaj možev, ki so se bili pridružili socijalnim demokratom. Bog daj, da bi ta potrebni opomin za gorečnost sv. vere ne bil brez šadu. Bog daj, da bi vsi spoznali svojo zmoto in da bi se vsem lahko rekle besede sv. Petra: «Zdaj bratje, vem, da ste iz nevednosti to storili». (Dj. ap. 3, 17.)

Ko so nam priporočali posnemati sv. Pavla v ljubezni do Boga, so nas zagotovili, da smo si s tem, ko smo sezidali novo cerkev v čast božjo, ob enem postavili trajen spominek naše ljubezni do Boga, katerega bodo videli naši otroci in otrok otroci. Slednjič so nas opomnili na besede sv. Pavla: «Bodite hvaležni!» Hvaležni moramo biti Bogu, ki je dal tak blagoslov našemu delu in nas varoval vsake nesreče. —

Res veliko veselje je bilo ta dan za Št. Pavelčane, v prvi vrsti za č. g. župnika; veliko so delali in skrbeli, daleč okrog so les sami nabirali — in marsikaj grenkega pokušili, ker vsaka dobra reč ima tudi svoje nasprotnike.

Posebno velike zasluge za stavbo nove cerkve ima g. Norbert Zanier. Če bi ne bilo g. Zanierja, bi še cerkve ne bilo. Ko še ni bilo dosti kapitala za zidanje in bi posvetna oblast ne bila pustila zidati, je šel g. Zanier za poroka in nato se je zidanje pričelo. Kot načelnik stavbinskega odbora je storil veliko daljnih potov. Njegova zasluga je, da se je naša cerkev čudovito vredno zidala. Ker je trgovec in je že tudi sam veliko dal zidati, je znal zato skrbeti, da se nobena reč in nobeno delo ni preplačalo. Seveda je tudi denarja Zanierjeva hiša za cerkev močno veliko podelila in še deli. Veliko so pa poslali drugi na njihovo besedo. Uro je kupila čisto sama in gospa Ana Roblek je spravila skupaj za veliki oltar okoli 1100 gld. in gospa Adela Dečko je dala samo za prižnico 200 gld.

Pa tudi drugi farani so veliko storili za novo cerkev, nekateri res prav veliko. Cerkev zidati je velikansko delo in zato so imeli vsi priložnost, veliko storiti, in so ne-

kateri res tudi storili. Da, postavili so si spominek ljubezni do Boga. — Pri tej priložnosti pa se mora hvala izreči tudi sosednim župljanom, ki so pomagali pri zidanju cerkve, nekteri so dali les, vozili brezplačno in tudi v denarjih so veliko storili. Posebno Gomilčani, Št. Jurčani, Braslovčani, Polzelčani, Št. Petrčani, Rečani, so veliko storili za našo cerkev. Bog stoterno poplačaj!

Mili darovi za družbo vednega češčenja: Čadram 5 fl., Sv. Ropert v Slov. gor. 30 fl. 25 kr., Rogatec 6 fl. 80 kr., Sv. Janž na Peči 5 fl., Ptuj 8 fl. 95 kr., Hajdinj 12 fl., Sv. Urban v Slov. gor. 15 fl. 80 kr., Sv. Marko 10 fl., Sv. Marjeta niže Ptuja 7 fl. 20 kr., Sv. Vid pri Planini 14 fl., Podsreda 6 fl. 2 kr., Sv. Nikolaj pri Ormožu 6 fl. 36 kr., Ormož 6 fl. 57 kr., Velika Nedelja 1 fl. 95 kr., Sv. Janž na Dravskem polju 10 fl., Sv. Martin pri Vurbergu 10 fl., Sv. Jurij v Slov. gor. 19 fl. 50 kr., Sv. Bolfank pri Bišu 16 fl., Sv. Lenart v Slov. gor. 5 fl. 83 kr., Sv. Ropert nad Laškim 4 fl. 50 kr., Makole 40 fl., Laporje 3 fl. 50 kr., Zabukovje 5 fl.

Gospodarske stvari.

Zoper miši.

V štev. 3. «Slov. Gosp.» se je poročalo, kako uničujejo miši na Murskem polju s pomočjo posebnih glivic. Toda miši imajo še mnogo drugih preganjalcev in sovražnikov, katere pa kmet le prerad prezira, ker jih premalo pozna, jih celo sovraži in preganja. Oni pa vkljub temu pridno opravljajo od Stvarnika izročeni namen; veliko dobrega storijo s tem kmetu, a ne zahtevajo ob sobotah plačila, le tu in tam se zmotijo in se v svoji strasti zakadijo med golobe ali kure ter si izmed njih izberejo svoj plen. Vsak je že uganil, da govorimo o kanjah in skopcih, o jastrebih in mišarjih, o sokolih in postojnah, o srakoličih in orlih, o sovah in skovirjih, sploh o ropnih pticah, ki se živijo o mesu; kajti našete niso vse, tudi ne poznamo vseh, ker jih ravno v naših krajih ni videti. —

Največ miši in drugega škodljivega mrčesa polovijo kanje in sove. Kanja se zaleti iz zraka na svoj plen ali pa čaka na miško kakor mačka; mož, ki se je s to živaljo natančneje pečal, zagotavlja v «P. L.» da vlovi kanja na dan 40—50 mišij; na tisoče jih znosi vsaka kanja svojim mladičem, kadar se zvalijo. Lovi pa tudi kobilice, hrošče in druge škodljivce, še celo gada se loti. Ljudje sicer sovražijo kanjo, ker trdijo, da odnese veliko kur in piščet; a motijo se; tat, ki dela gospodinjam toliko škode, jeze in preglavice, ni kanja, temveč jastreb, ki domačo perutnino prav «obrajta». —

Sova in druge njej podobne ropne ptice nadaljujejo po noči, kar so pričeli prej naštetih roparji po dnevu. Lovijo namreč miši in vsakovrsten mrčes; prej omenjeni opazovalec trdi, da jedna sama sova jedno noč 50 mišij svojim mladičem znosi. Koliko mrčesa ugonobijo potemtakem različne ptice roparice, tem več, ker potrebuje vsaka toliko živeža na dan, kolikor tehta sama; večinoma pa so te roparice precej velike in težke, nekatero se lahko merijo z goskami. Škoda, katero res nekatere teh ptic gospodarjem, lovcem i. dr. napravijo, je v primeri z njihovim plenom vendar le nezdatna, je le nekak davek, katerega mora kmet rad ali nerad utrpeti. Koristijo in hasnejo mu pa te roparice in roparji pri vsem tem več, kakor mu morejo škodovati. Kar Bog naredi — vse prav stori.

Pleve.

Po zimi se tudi pleve lahko porabijo med krmo pri goveji živini, ker so prav tečne in za dobro prebavanje koristne. Živina se jih ne brani; le za ječmenove pleve ne mara, ker so ji preostre in postanejo lahko nevarne,

škodljive; vsake druge pleve pa ima goved še rajši kakor golo slamo, ker so bolj gladke in mehke kakor slama.

Za krmljenje se najbolj priporočajo pšenične pleve; veljajo pa tudi ržene; le na to je paziti, da niso preveč nesnažne, zaprašene ali celo plesnive. Pleve od ozimnega žita so za to boljše, ker so bolj trdne in jih goved pri prežvekovanju bolj občuti in zato tem bolj zdrobi; na tak način postanejo prav redilne; pa se tudi lažje prebavijo. Ni se bati, da bi povzročile kake bolezni v želodcu ali v črevah. To smo povedali o pšeničnih in rženih plevah.

Nekoliko bolj nevarne so ovsene, ki so premehke in se rade spoprimejo v klopčič, zaostanejo v črevah in ovirajo s tem prebavanje. Še bolj nevarne so ječmenove, ker imajo prav ostre in trde rese, ki povzročijo vsled malih, nazaj obrnjenih (zakrivljenih) kaveljčkov občutljive rane, celo vnetje govedi v gobcu, goltancu, žrelu, v želodcu in črevah. Včasih so take posledice prav hude. Zadelajo se v črevah, nastane zapeka, ki je navadno nevarna.

Kdor se hoče vsem tem nevarnostim izogniti in ječmenove pleve polagati, jih naj polije s kropom, da odmehejo; mehke ne morejo več toliko škodovati. — Ne smejo pa se polagati živini v krmo pleve, ki niso zdrave, ki so zadehnele, plesnive. V takih plevah je navadno veliko škodljivega trosja, strupenih zrn in glivic. Teh sicer s prostimi očmi ne zapaziš, tudi s prsti ne otipaš; učenjaki pa so jih našli in preiskali s povečšalnim steklom. Vsled takih plev zbolijo živina, včasih celo nevarno in kar je najhujše na stvari, gospodar le težko najde pravi vzrok bolezni, žival tudi ne more povedati, zdravniška pomoč se zanemari ali sploh prepozno pokliče. Vsemu temu se lahko izogneš, ako naročiš, da se pleve poprej dobro prekuhajo in škodljive stvari v njih umorijo.

Sejmi. Dne 12. februarja v Poličanah (za svinje). Dne 14. febr. v Žalcu, na Poničvi, v Račah (tudi za konje) in v Brežicah. Dne 16. febr. v Podplatu in Imenem (za svinje). Dne 17. febr. na Bregu pri Ptujju (za svinje).

Dopisi.

Iz Kozjega. (Katoliško-politično društvo — prepovedano!) Znano je čitateljem »Slov. Gosp.«, da se je lani dne 27. decembra na osnovalnem shodu »Katoliško-političnega društva za kozjanski okraj« izvolil osnovalni odbor 9 članov. Le-ti so vposlali na shodu soglasno sprejeta in odobrena pravila dne 1. prosinca t. l. c. kr. namestništvu v Gradcu v potrjenje.

V veseli nadi, da se skoraj vzbudi v kozjanskem okraju prava narodna zavest, narodni ponos, pričakovali smo potrjenja pravil. Toda nad 200 na shodu zbranih mož je obračalo, namestništvo pa je obrnilo, pravila nam je vrnilo, ustanovitev društva »v smislu § 6 društvene postave z dne 15. listopada 1867, drž. zak. št. 134, kot po namenu in ureditvi protipostavno prepovedalo«. Navedenih je pet razlogov prepovedi.

Kako se je vendar namestništvo vrezalo! Naša pravila so prirejena po onih za vranski okraj in ravno one točke, ki nam jih je slavno namestništvo proglasilo kot protipostavne, so doslovno prepisane iz pravil »Katoliško-političnega društva za vranski okraj«. Pravila tega društva je potrdilo z dne 13. aprila 1897, naša pa kot protipostavna spoznalo. Kaj ne, čudni ljudje tam pri c. kr. namestništvu!

Ostra sapa brije semkaj od Gradca. »Proti tej prepovedi«, milostno pripomni namestništvo, »je pripuščen po § 8 postave o društvenem pravu priziv na c. kr. ministerstvo notranjih zadev«. Mi pa vemo, da bi utegnili dobiti odgovor od ministerstva še le čez pol leta ali še pozneje ter bi se s pritožbo ali

prizivom stvar le zavlekla; zato smo vso zadevo izročili svojim vrlim deželnim poslancem. Med tukajšnjim prebivalcem pa je ta nepričakovana prepoved vzbudila opravičeno nejevoljo.

Z Vranskega. (Koncert narodne čitalnice.) Lepi trg Vransko krepko napreduje, sčasoma postane zopet ponos in dika narodnega dela v spodnji Savinjski dolini. Kak napredek od lanskega leta! Lani je bilo ob tem času še vse tiho in mirno, niti sledi še ni bilo o kakem narodnem življenju, letos pa taka živahnost! Lani meseca novembra se je tu ustanovil pevski zbor okrog 50 oseb pod vodstvom gosp. učitelja Kramarja. Prvikrat je javno nastopil na Silvestrov večer preteklega leta, dne 2. februarja pa je z narodno čitalnico v zvezi priredil krasen koncert, pri katerem so se pele skladbe izključno slovenskih mojstrov. Zlasti so ugajale: Foersterjeva »Ljubica« s svojim mrtvaškim tonom, ljubka »Slovanska pesem« od Benj. Ipavca in dr. Schwab-ovo »Srcé«. Vse pa je nadkrilil čaroben prizor iz Smetan-ove opere »Prodana nevesta«, o katerem so se povoljno izražali celo gospodje, ki so to opero videli na dunajskih odrih. Na vseobčno željo sta se poslednji dve točki morali ponoviti. Užitek je bil torej izboren in Vrančani so si s tem veliko pridobili. Gostov je bilo veliko iz cele spodnje Savinjske doline, zlasti iz Žalca, iz Št. Pavla, iz Št. Jurija ob Taboru, tudi iz Celja so bili štirje gospodje. Le tako naprej, vrli vranski pevski zbor!

Iz gornjegrajskega okraja. (Lesna zadruha in nje nasprotnik.) Naš zadnji poziv Savincem, naj se združijo v tesno vez »lesne zadruge«, ni bil glas upijočega v puščavi, misel obeta postati meso in kri; zasluga gre v prvi vrsti delavnima poslancema, gg. dr. Srncu in dr. Dečku. A delo pričeto bode imelo še premnogo ovir, predno se bomo lesni trgovci lažje oddahnili pod bremenom dneva.

Ako nas vse ne moti, bojimo se, da bo ravno sedanji zastopnik gornjegrajskega oskrbnitva ona mogočna zavornica, ki bo neugodno zaviravala razvoj skupnega delovanja. Dejstva pričajo: V zadnjem dopisu pokazali smo brezobzirno na one, ki krepko pomagajo ubogega »flosarja« dušiti. Resnica pa bode v oči in užgala je posebno ljubeznivega oskrbnika. Ljudje, kateri bivajo pod stekleno streho, se navadno kamenja boje, le nepredvidneži se upajo še izpod take strehe s kamenjem v roci. Ker pa zadnji dopis g. Hofbauerju še ni bil zadosti, da bi previdnej postal, tudi mi ne bomo več molčali. Vsaka sila do vremena.

Komaj mu je njegov ljubenski adjutant predstavil iz lista resnico, zavrela je nemškemu gospodu tevtonska kri. Oskrbništvo je imelo tokrat precej dobiti od kmetov za les, ki so ga ravno spravljali iz gozdov; oskrbniku je bilo znano, da njegovi prekupci ne sedijo v zlatih, pa mesto, da bi se jim dala priložnost plačati ob ugodnej priliki, ne, takoj se je z drakonsko strogostjo dolg iztirjaval! Kakor plahe ptice pred roparskim orlom, iskali so stiskani pri usmiljenih domačinih pomoči in zavetja, ter je tudi našli. Zdaj je bil menda »privandranec« sit. Tako ravnanje pač ne priča o krščanskem usmiljenju. Plemenito srce ne išče maščevanja. Nam sicer tudi vkljub neizprosnej sili ne bode treba še s trebuhom za kruhom, a kdor drugemu jamo koplje, pade sam v njo.

Toda še višje v gorah čuti kmetovalec pest nemškega »vavpeta«. Od starodavnih časov so imeli živinorejci za primerno odškodnino pašo v graščinskih planinah. Rad je kmet plačeval, ker le tako je zamogel živino v poletnem času prerediti. Kaj pa si izmisli zvita buča? Pri lesu je cena poskočila, zakaj bi še pri pašnikih ne? Kdor je torej hotel še živino čez leto oskrbeti, narekovala se mu je večja najemnina; in to se že nekaj let sem premišljeno izvršuje. Planine torej, ki bi sicer prazne ostale, delajo živinorejcem zadnja leta premnogo skrbi. Solčevani in drugi bi pač marsikatero bridko ve-

deli povedati. Kaj ne, skrben «vavpet»? Toda kako dolgo še?

Iz Šmarij pri Jelšah. (D o m a č a k r i.) Dragi moj «Slovenski Gospodar», nikar ne bodi nevoljen, da ti takoj zopet pišem, a ker v novejšem času s pošte ni daleč v «Čitalnico», naj ti še o tej kaj zaupam, saj vem, da me ne boš izdal!

Hudomušni ljudje pravijo, da so Šmarčani jako praktični. Pravijo namreč: «Časnikov ne bomo samo čitali, ampak izkoriščali jih bomo še na drug način». In kaj meniš, kako delajo to? Gobe pustijo rasti po njih. Časnike je pa treba razrezavati, da se tudi vidi, kaj tiči v notranjih predelih. Ker bi se pa z nožem lahko podrezale koreninice tistih gob, pustijo časnike nerazrezane ter jih berejo s pomočjo redkvin h*) žarkov. Ne vem, če jih je iznašel neki dohtar Redkva, ali jih delajo iz redkve, ker se jim tako pravi. Nekaj sem že čital o tem, a če si vsega ne «nohtiram», pa mi vse gre iz moje rešet-glave.

Pa še nekaj, potem pa še nekaj in potem konec. V Šmarijah pri Jelšah imajo tudi moško podružnico sv. Cirila in Metoda in kaj pa še več? Ha, moj ljubi!

Pa mi se tud' postavljamo,
Ki vahtamo krompir — — —

Ne «vahtamo», tako sem se naučil pri vojaki, temveč reči sem hotel: «Ki kuhamo krompir». Da, slovensko ženstvo šmarijskega trga je sklenilo, da hoče osnovati žensko podružnico — pa zakaj? ...

Moška jim je premrtva in slovensko ženstvo bi jo rado oživilo s pomočjo korenice**) in dobrega vzgleda. «A tako!» rekel boš ti, «Gospodar», jaz pa pravim, da je hvalevredno! Samo to Bog daj, da bi spet ne prišli mladi sinovi bojevitega očeta Marta in razdrli obe podružnici sv. Cirila in Metoda: moške, ki spi, in ženske, katere še ni! No to ni nič novega, saj se je tako pripetilo našemu mešanemu pevskemu zboru! Pa je že tako, da pri nas Slovencih javna podjetja trpijo in se rušijo ob privatnih zadevah.

Torej še nekaj! Če te pripelje pot v Šmarije pri Jelšah, pozdravljali te bodo vsi otroci «Kistuhant». Jaz ne vem, kaj je to, a to vem, da šmarijski otroci ne znajo ne nemški ne slovenski, kar se tiče trga. Prav prijazno ti seže v desnico tvoj

Martin Krpan.

Iz Gradca. (Cesta iz Lesičnega k Sv. Urbanu.) Več kakor 20 let se že delajo načrti za novo cesto, ki bi imela zvezati kozjanski in šmarijski okraj. Pretečeno leto so se tamošnje občine pogodile za stran proge, po kateri naj cesta drži in izročilo je slednjič 5 občin kozjanskega okraja po svojem poslancu, g. J. Žičkarju prošnjo na deželni zbor, naj se delo začne. Deželni nadinženir gosp. Notar pa je lani prehodil nameravano progo.

Deželni odbor naznanja v svojem letošnjem poročilu na deželni zbor sledeče o tej cesti: »Prošnje več občin v kozjanskem okraju, naj se izdela cesta Lesično-Sv. Urban je izročil deželni zbor deželnemu odboru v preiskavo in sporočilo. Vsled tega se je naročilo deželnemu stavbarskemu uradu, naj začne preiskave; o tej zadevi se bo podalo deželnemu zboru sporočilo v prihodnjem zasedanju«.

Letos se je oglasilo za to cesto zopet 8 občin, katere so po poslancu g. J. Žičkarju predložile prošnje za to cesto in sicer: Prevorje, Presično, Drensko rebro, Pilštajn, Zagorje, Dobje, Zdole in Slivnica pri Celju. Poslednja občina je v šmarijskem okraju; skozi Slivnico bi se namreč imela ta cesta potegniti na cesto iz Šmarij v Št. Jurij.

Kolikor sem mogel zvedeti, deželni odbor nikakor ne nasprotuje izpeljavi te za imenovane občine prepotrebne ceste; ravno nasprotno, cesta bi se morda v kratkem že začela zidati, ko bi ne bilo nekega drugega zadržka. Kakor sem že omenil, imela bi se ta cesta potegniti za kake 3 do 4 kilometre skozi šmarijski okraj in sicer skozi

*) Opomba stavca: Röntgenovi žarki.

**) Opomba stavca: Konkurence, kali?

slivniško občino. Šmarijski okrajni zastop bi torej moral tudi prevzeti primeren del stroškov za to cesto. Kakor čujemo, se šmarijski okraj teh stroškov brani; toda upati je, da se slednjič vendar zedinita kozjanski in šmarijski v tej važni zadevi. To bo tem lažje, ker se je zavezala občina Slivnica, da prevzame znaten del vseh bremen, da se le cesta dovrši.

Iz Celja. (Ali poznate Lenka), ki mu rado odklenka? — Prav dobro! Saj mu je nedavno v Št. Petru v Savinjski dolini žalostno odklenkalo! Mož se pa tudi rad opeče. Le poslušajte, kako se je pred dobrim tednom pošteno opekel v deželnem zboru.

Nekateri nemški poslanci, za katerimi pa tiči vojniški Stallner, so se v interpelaciji pritoževali dne 28. jan. nad ogledlo nemške šole v Vojniku, ondodnim č. gosp. župnikom, ter ga dolžili sovraštva proti Nemcem, ki je načelnika krajnega šolsk. sveta za nemško šolo v Vojniku, g. Stallnerja, pripravilo, da je moral gosp. župnika tožiti. A sodišče je gosp. župnika spoznalo za nedolžnega. Gosp. Stallner se je hotel potem pritožiti na višjo sodnijo; toda dotična pisma so se morala poslati c. kr. namestniji v Gradcu in odtod jih ni mogoče dobiti nazaj v Celje. Gosp. Lenko in njegovi tovarši zahtevajo torej od c. kr. namestnika, naj izroči ta pisma celjski sodniji, da se zamore vršiti prizivna obravnava.

V seji dne 31. jan. je c. kr. namestnik na to odgovoril takole: »Tako, ko sem slišal ono interpelacijo, sem dvomil o resničnosti dejstev, ki se tamkaj navajajo. Vsaj c. kr. namestnija teh pisem ne potrebuje. Zdaj sem v stanu, popolnoma gotovo naznaniti, da teh pisem nismo pri namestniji nikdar potrebovali, jih nikdar nismo tukaj imeli; ta pisma so se nahajala in se še nahajajo tam, kamor slišijo — namreč pri sodniji«. — Zdaj si pa skupil, kar si iskal, ljubi Lenko!

Od Svetinj pri Ormožu. (Vojaško veteransko podporno društvo) vrlo napreduje; sicer so to dobrohotno naredbo v začetku nekateri smešili in odgovarjali; toda vkljub vsem oviram storili so nezatno škodo s tem, da so nekateri udje odstopili; za takimi omahljivci pa tudi društvo ne žaluje, ker je namesto teh pristopilo precej novih, zlasti podpornih udov, med njimi celo odlični gospodje, katerih imena bode «Slov. Gospodar» ob primernem času objavil. Posebnih stroškov svojega glavnega namena imelo je društvo do sedaj še samo 5 gld., katere je Anton Križanič, ker se je pri požaru telesno poškodoval, kot redni ud dobil v podporo oziroma pomoč v boleznih, in se tem potom tudi prisrčno zahvaljuje. Ta slučaj torej dovolj jasno priča, kolike vrednosti je naše društvo revnim udom ob času boleznih, za borih 60 kr., katere je dotičnik kot letni donesek v društveno blagajnico redno vplačal, dobil je navedenih 5 gl. Zato pa vnovič kliče društvo v širno okolico svetinjske župnije, da pristopite, komur je mar dostojnega pogreba in pomoči v boleznih, česar si revni delavski stan teško na kateri drugi način zagotovi. Sicer pa je tudi dostojni pogreb zadnja čast doslužnemu vojaku, ki bi se moral v nasprotnem slučaju na najpriprostejši način izročiti hladni zemlji. Bodimo torej složni!

Iz ormoškega okraja. (Naše gorice.) Letošnja zima je za delo v goricah jako ugodna, izvzemši malo dni, se lahko neprenehoma dela. Večji posestniki so začeli malo da ne vsi več ali manj stare uničene gorice prekapati (reguliti) ter saditi amerikanca. Do sedaj se sicer še nikjer pri nas ne vidi kak večji že rodoviti nasad, s katerim bi se dobri uspehi ameriške podlage pokazali, s posameznimi manjšimi poskušnjami pa se trdovratnim nevednežem še ne more dovolj jasno dokazati, da je to edino sredstvo, ohraniti naše vinarstvo.

Manjši posestniki še pri nas nikjer niso z amerikancem začeli, če tudi naš stari velezasluženi šipon od leta do leta vidno hira; nekateri so ga sicer začeli zadnji čas bolj

skrbno obdelovati, kakor to on v novejšem času tudi sam zahteva, pa vkljub temu se da le zelo redko kedaj z uspehom grobati, ali pa njegove nekdanje dobre lastnosti popolnoma doseči. Imamo še sicer izvrstnih vinogradov našega starega šipona, ker se trtna uš še ni pogubno razširila, a ker so strokovnjaki menda dognali, da ni zanesljivo gojiti novih goric brez ameriške podlage, zato bodo tudi te gotovo v par desetletjih popolnoma usahnile. Najboljše stare gorice še do sedaj imajo po Vinskem vrhu in Brebrovniku, najbolj uničene in okužene pa v nekdanje tako slovečem Jeruzalemu, ravno tam in v bližini pa se je tudi že primeroma veliko ameriških nasadov naredilo, od katerih se je v par letih z božjo pomočjo nadjati bratve.

Škoda je le, da se tudi naši viničarji vse premalo brigajo za svoj poklic, v katerem se novejši čas neizprosno zahteva temeljna izprememba. Viničar, ki nima v svoji družini za dobro izrejo cepljenih amerikancev zmožnega človeka, v par letih ne bo mogel več dobiti dobre viničarije, oziroma gospodarja. Zato pa naj bi skrbeli tudi gospodarji, da se njih viničar potrebno izuri, ker le na ta način zamore se vsaditi in vzgojiti dobra nova gorica.

S Cvena pri Ljutomeru. (Dan za matere.) Dne 30. prosinca smo imeli lep, skoro pomladni dan. Gledal sem buče, kako so ulnjak brenče v veliki množini popuščale in letale na plano. Proti šoli so pa popoldne ljudje merili urne korake, zlasti naše matere, katere so ponos Murskega polja, kakor vse Slovenije. Kaj je neki ondi bilo? Bralno društvo je imelo redni občni zbor, in pri tem je poročal gospod dr. Mihalič, zdravnik v Ljutomeru, o »gleštanju« otrok, da zdravi ostanejo, gospod Šijanec, učitelj v Cvenu, pa je govoril, kako je vzgojevati otroke. No, in naše slovenske matere bi doma ostale, in to takrat, kadar se inajo kaj priučiti za svoj najdražji zaklad, za otroke, za katere žrtvujejo življenje in premoženje?

Šolska soba se je napolnila. Gosp. podpredsednik naznani, da more on predsedovati, ker se je č. gosp. predsednik Ozmec preselil kot župnik k Sv. Lovrencu na Dravsko polje. Po pesmi »Pobrotimija«, nastopi gospod dr. Mihalič. V uro trajajočem govoru je razpravljal v praksi in teoriji o varnosti in nevarnosti otrok. Vsaka beseda je bila biser. Po pesmi »Sredi vasi« pa je gosp. Šijanec govoril mirno in stvarno o izreji otrok, da ga je bilo veselje poslušati in to blizu poldruga uro. Vsaka beseda je bila jedro za odgojitelja otrok. Smem reči, da sta oba gospoda pravo pogodila, srčna jima hvala! Potem se je zapela pesem »Slovensko geslo«, ter volil odbor. Končalo je zborovanje z zabavo pri Senčarju.

Vi pa, gospodje po širni nam slovenski zemlji, le stopajte med ljudi s svojim znanjem, vsak po svojem poklicu in poučujte ukaželjno ljudstvo! Še le takrat nam bode lahko delovati za zdatni napredek v malem nam narodu slovenskem, ako se priprosto ljudstvo izuči in naobrazi.

Od Kapele pri Radgoni. (Veselica »bralnega društva«.) Dne 30. januarja je bila veselica tukajšnjega bralnega društva s tamburanjem in petjem. Naši tamburaši so prav izvrstno brenkali ter spretno in natančno igrali zelo teške komade tako, da jih je neki strokovnjak na tamburice imenoval virtuoze. Da so vsi spretni v tamburanju, je uzrok ta, da so se marljivo vadili, največ pozno v noč. S tem jim bodi plačilo tukaj javna pohvala, katero res zaslužijo.

Tudi pevci mešanega zbora so se skazali. Posebno hvalo zaslužijo zato, ker so priprosti kmečki fantje in dekleta, in so peli kot učeni pevci. Imajo pa tudi veselje z umetnim petjem, kar so kazalo s tem, da so tudi veliko truda požrtvovali. Bodi jim torej javno priznanje in pohvala, posebno še gosp. tukajšnjemu orglarju cecilijancu, ki jih je naučil tako lepo, in ki se je tudi z njimi veliko trudil. Dalje zaslužijo pohvalo vsi

gostje, ki so nas počastili iz bližnjih in daljnih krajev. V prvi vrsti gre hvala g. Otonu Ploju, notarju, ki je še predsedniku bralnega društva izročil sedem matičnih knjig za društvo, in drugim Radgončanom! Naj bo hvala tudi drugim daljnim gostom, ki so bili iz Ptuja in celo od Sv. Marjete pri Ptuj!

Vse je bilo prav veselo in domače. Plesal ni nikdo. Neki gost je izustil, da je bil na več različnih veselicah, vendar tako prijetno in domače še ni bilo nikjer, kakor pri Kapeli.

Razne stvari.

Domače.

(Izjava kluba slov. deželnih poslancev štajarskih za spravo.) Klub slovenskih deželnih poslancev štajarskih pozdravil je z veseljem korake, ki imajo namen, dognati spravo med obema narodnima strankama na Kranjskem. Dovoljuje se isti tem potom izraziti, oziraje se na nujne narodne potrebe vseh Slovencev izven Kranjske, ter oziraje se na druženje vseh nemških strank avstrijskih zoper slovanstvo, živo željo, da bi ti koraki imeli popolen uspeh. Obžalovali bi, ako bi se združenje slovenskih strank zavleklo ali celo preprečilo vsled neprevidne taktike od katerekoli strani. Usojamo si Vam naznaniti ta jednoglasni sklep ter prosimo, da se blagovoli isti naznaniti vsem članom Vašega cenjenega kluba. Z rodoljubnim pozdravom za klub slovenskih deželnih poslancev: Dr. Jos. Sernek, predsednik; dr. Ivan Dečko, tajnik.

(Laški okraj) še vedno »rengirajo« Nemci. Vsled tega so si dne 3. februarja okrajni zastopniki izvolili za načelnika Konrada Amona, za njegovega namestnika dr. Adolfa Mravлага, v odboru so pa gg.: Hans Friedl, Rihard Diermayr, Anton Senica, Ferdo Roš in Franc Kallan.

(Na shod) političnega društva na Slatini v gostilni g. Fr. Ogrizeka prihodnjo nedeljo, dne 13. februarja pride za gotovo vlč. g. državni poslanec dr. Lavoslav Gregorec, da bode poročal o političnem položaju in drugih važnih zadevah. Volilci, pridite mnogoštevilno!

(Iz Jarenine.) Včeraj popoldne se je k nam pripeljal naš novoumeščeni župnik, č. g. Jožef Čížek iz Maribora v spremstvu šesterih čč. gg. duhovnikov. Od vseh gričev naše župnije so gromeli topiči, skoro vse hiše so bile okinčane z zastavami, posebno Jarenina. Z zvonika so visele kar štiri zastave, in cerkev je bila polna vernikov. Bog živi našega novega g. župnika!

(Kapelico pod Ojstrico) bode postavila »Savinjska podružnica Slov. planinskega društva« v spomin 50letnega vladanja cesarja Franca Jožefa I. Kapelica bode stala 1770 m visoko, v njej se bodo lahko maševalo. Zgradba je proračunjena nad 300 gld. Ker ima »Savinjska podružnica« še obilo dolga, zamore kapelico samo s pomočjo radovoljnih doneskov postaviti. Zato prosi vse p. n. prijatelje planinstva in blage dobrotnike, da bi blagovolili to lepo podjetje podpirati s primernimi doneski. S kapelico bode olajšano potovanje na Ojstrico duhovnikom, kakor se bodo tudi drugi turisti lahko udeležili sv. maše, ako dobé na izlet duhovnika.

(Bela žena.) Pred 14 dnevi je na Ptuj umrl gosp. Ferdinand Raisp, bivši načelnik okrajnega zastopa ptujskega in graščinski oskrbnik. Bil je vedno iz sreca Slovincem udan, kar je tudi pokazal v svoji oporoki, kjer se je spomnil z lepo svoto ptujske čitalnice in ubogih slovenskih dijakov. — V Starem trgu pri Rakeku na Kranjskem pa je pred tednom umrl v 40. letu svoje dobe gosp. notar Fr. Strašek, rojak iz Št. Petra na Medvedovem selu! Naj v miru počivata!

(Ali smo v Turčiji?) Pred tednom zvečer ob 9. uri sta šla v Mariboru dva slo-

venska dijaka P. in N. proti dravskemu mostu. Tukaj se ločita, rekoč: »Zdravo, lahko noč!« N. že gre po mostu, kar P.-a neki nemški lopov s palico udari po glavi z besedami: »Da sind wieder zwei windische Hunde«, (tu sta zopet dva slovenska psa!) ter odbeži. Dijak P. začne omahovati, na kar mu tovariš N. prihiti na pomoč ter ga odvede na njegovo stanovanje. P. jo je tako dobil po glavi, da drugi dan ni mogel v šolo.

(V dobrodelni namen) svetoviške šole osnuje učiteljstvo od Sv. Vida pri Ptuj »veselico« v soboto večer, dne 19. februarja pri Sv. Vidu v prostorih Kranjčeve gostilne. Vzporod: Igra »Očka so rekli, da le!«, petje in godba. Vstopnina za osebo 30 kr. — Začetek točno ob polu 7. uri zvečer. Preplačila vzprejmemo hvaležno.

(Iz šole.) Gosp. nadučitelj Ivan Farkaš pride iz Cirkovec k Sv. Lovrencu v Slov. gor. in gdč. učiteljica Marija Danko od Sv. Duha k Sv. Andražu v Slov. gor. Stalno pa so nameščeni gg. podučitelji Val. Kajnih na Vurbergu, Jakob Preindl v Hočah in Leop. Viher pri Sv. Jakobu v Slov. gor. ter gdč. podučiteljice Sidonija Stuhec pri Sv. Bolfenku na Kogu, Marija Vučnik v Jarenini in Marija Wresnig na Muti.

(Iz mariborske nemške kazine) je izstopil župan Nagy, pa tudi vsi kavalerijski in infanterijski častniki; kajti zrak v kazini je postal popolnoma prusašk. Ko še izstopijo c. kr. uradniki, potem pa bodo morali to nemčursko »potiko« zapreti.

(Pogreba Atteneder-jevega), ki je v dvoboju padel, se je udeležilo tudi nekaj nemških dijakov mariborske realke in gimnazije s prusaškimi znamenji. Realci so celo kupili venec z napisom: »Du sollst gerächt werden« (ti moraš biti maščevan!). Vsi ti dijaki so te dni bili občutno kaznovani. Čisto prav! Kaj pa se zgodi trem realkinim profesorjem, dvema gimnazijskima suplentoma in nekemu vadniškemu učitelju ter nekaterim c. kr. uradnikom, ki so se udeležili pogreba, te protiavtstrijske demonstracije, pa še ne vemo!

(Čujte, kaj žganje dela!) V torek zjutraj so našli v Gornji Bistrici zmrznjenega nekega mizarja, znanega »šnopsarja«! Proč s »šnopsom«!

(Viničarski tečaj) se bode vršil na Bregu pri Ptuj, kjer se nahaja novoustanovljena centrala za pomnožitev ameriškega trsovja, pa ne na Borlu, kakor se je po moti poročalo v oglasu o pouku viničarjev.

(Gozdni požar.) Dne 30. jan., popoldne, nastal je v gozdu Alberta Dommesa v Širjah pri Zidanem mostu ogenj, ki je dva oralna gozda uničil. Dommes ima s tem škode za 150 fl.

(Požar.) Dne 2. febr., dopoldne ob 10. uri, se je unelo gospodarsko poslopje Štefana Kanclerja v Strasgojnci pri Pragarskem ter kmalu bilo vpepeljeno. Zgorela je tudi hišna streha. Ogenj sta povzročila dva otroka. Posestnik je bil zavarovan pri »Slaviji«.

(»Slovenska Matica«) v Ljubljani razpošilja knjige za leto 1897. Društveniki prejmo po sedem knjig v obsegu 91 pol in sicer: 1. Letopis za leto 1897., uredil prof. A. Bartel. 2. Dr. K. Glaser: Zgodovina slov. slovstva, III. del, 2. zvezek. 3. Dr. K. Štrekelj: Slovenske narodne pesmi III. snopič. 4. S. Rutar: Trst in Istra II. del. 5. Zabavne knjižnice X. zvezek: Trojka, povest. Spisal dr. Fr. D. 6. I. Šubic: Električna I. del in 7. Ant. Knezove knjižnice IV. zvezek, uredil predsednik. Knjige so v vsakem oziru krasne.

(Sv. misijon) se bode obhajal pri Sv. Venčesu od dne 5. do 13. marca. Župljani se ga posebno veselijo, ker ga še v tej župniji nikdar ni bilo. Za sv. misijonski križ in nekaj cerkvene oprave so župljani že zložili, vse drugo bodo pa za božjo čast vneti č. župnik na svoje stroške oskrbeli.

(Pogorel) je na Blažovo opoldne posestnik Janez Podgoršek, po domače Frtak v Borovju, župnije črešnjske. Z največjo silo so pridni ljudje oteli sosede. Otrok je bojda

zakuril na podu, med tem ko so drugi v vinogradu rezali. Zavarovan je ponesrečenec za par sto gold. Oteli niso razun živine skoro ničesar.

(Na Dobrni) pri Celju je Jan. Pintar Brezljanov snažil drevesa. Po nesreči je z jednega v petek zvečer padel ter se je poškodoval nevarno. Vsled tega se je dal sprevideti. Sledeči ponedeljek je umrl. Pokojnik bil je vzgleden kristjan, skrben oče in gospodar, skušen občinski odbornik, zveden delavec-mizar. Nekdo je o pokojniku rekel kratko pa izvrstno: »Janez Pintar je bil biser naše župnije«. Svetila mu večna luč!

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Anton Merkuš, župnik v Žitalah, je postal administrator dekanije rogaške in č. g. Franc Bratkovič, kaplan v Rogatecu, provizor ondi. — Kaplana sta spet postala čč. gg. provizorja, Anton Kolar v Št. Petru pod Sv. gorami in Franc Gomilšek v Jarenini. — Premoščeni so naslednji čč. gg. kaplani: Jožef Weixl od Sv. Križa na Murskem polju v Ljutomer, Jožef Mihalič s Hajdinja k Sv. Križu na Murskem polju, Peter Štefan od Sv. Petra niže Maribora k Sv. Magdaleni v Mariboru, Jožef Sigl iz Kamnice k Sv. Petru niže Maribora, Franc Časl iz Šmarj v Kamnico, Franc Horvat od Sv. Petra pod Sv. gorami v Šmarje, Friderik Horvat iz Jarenine na Hajdinj, Anton Lajnsič iz Poličan v Dol, Anton Šebat iz Dola v Poličane in Mart. Kranjc iz Vitanja v Rogatec. — Č. g. kaplan Matej Osenjak je šel vsled bolehnosti na dopust v Gorico. — Nadžupnija Rogatec je razpisana do dne 17. marca 1898.

Društvene.

(Slovenski klub na Dunaju) vabi k zabavnemu večeru, ki bode v soboto dne 12. febr. t. l. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Zur goldenen Ente«, I. Riemergasse 4 (I. nadstropje). Na dnevnem redu so važni predlogi. — Razun slovenskega petja je pričakovati posebnega umetelnega užitka, ker je gosp. Karol Jeraj, na Dunaju dobro znani umetnik na goslih, za ta večer igrati obljubil. — Upati je tedaj, da se naši sodeželani mnogoštevilno udeležé tega prijateljskega večera, tem bolj, ker se je posrečilo dobiti za to jako primerno, prostorno in elegantno dvorano ter je tudi postrežba z jedili in pijačo izvrstna tako, da bode gotovo ustrezno najstrožjim zahtevam. Ob sedmih zvečer bode odborova seja podpornega društva za slovenske visokošolce.

(Na Teharjih) priredi slovensko katoliško-politično društvo v nedeljo, dne 13. svečana po večernicah v gostilnici gosp. Josipa Šusteriča zborovanje s tem zaporodom: 1. O našem političnem in socijalnem stanju. 2. Poročilo dosedanega odbora. 3. Volitve novega odbora. V šaljivem delu se bo skrbelo za smeh in zabavo. Omenjamo samo, da se bosta kósala sloviti Kitajec Tji-Fu-Čing in imenitni Japonec Nakomara. Obilne udeležbe želi odbor.

(Občni zbor »Slovenskega čebelarjskega društva«) se je vršil 24. dne januarja v pisarni kmetijske družbe v Ljubljani. Izvolil je predsednikom ravnatelja v Marijanšču, gosp. prof. dr. Fr. Lampeta, podpredsednikom ravnatelja kmetijske družbe, gosp. Gust. Pirca, in odbornikom gg.: bogoslovca Rado Grmovnika, čebelarja P. Pavlina in učitelja Frančiška Rojina. Občni zbor je nadalje ukrenil izdajati strokovni list »Slov. čebelar«, katerega uredništvo se je poverilo gosp. F. Rojini, učitelju v Šmartinu pod Šmarno goro. Na predlog gospoda Murse iz Krapja na Štajarskem se je odboru naročilo sestaviti nova društvena pravila, ki bodo omogočila snovanje podružnic »Slovenskega čebelarjskega društva« po Štajarskem, Koroškem in Primorskem. Pri tej priliki javljamo, da bo vsak ud, ki plača letnino (1 gld.), dobival društveni list brezplačno.

(Cecilijansko društvo) za lav. škofijo je prejelo letne doneske od sledečih p. n. gospodov: J. Mesiček, Jož. Šinko, A. Kolar, M. Ocvirk, A. Jazbec, J. Bosina, A. Hajšek,

dr. A. Medved, dr. J. Pajek, L. Herg, F. Simonič, K. Hribovšek, J. Čížek, J. Weixl, Fr. Klepač in J. Vreže. Ob enem uljudno prosimo vse društvenike in dobrotnike, da od slej pošiljajo svoje doneske č. g. korvikarju M. Štraku.

(Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali p. n. gg.: Prijatelji č. g. Jož. Weixla pri Sv. Križu na Murskem polju 7 gld. 50 kr., župnik Franc Hrastelj in profesor dr. Mart. Matek po 5 gld., dekan Jož. Tombah 3 gld., kaplan Martin Ulčnik in prof. Jož. Žitek po 2 gld.

(Pustne veselice.) Ormoška čitalnica priredi plesni venček, če možno v kostumih, zvečer dne 16. febr. — »Celjski Sokol« pa ima veliko maškarado v celjskem »Narodnem domu« zvečer dne 20. febr. in svira godba pešpolka št. 27.

(Iz Vitanja.) Katoliško delavsko podporo društvo je imelo koncem 1897. leta 37 rednih in 3 podporne, skupaj 40 udov, Enemu zbolelemu udu, ki je plačeval po 20 kr. mesečnine, se je delila mesečna podpora po 2 gld. Ostanek v blagajnici koncem leta je znašal 85 gld. 70 kr. Velika večina udov plačuje mesečnino po 30 kr., nekateri po 20 kr. — Cerkvena družba napreduje polagoma. Koncem leta 1897. je znašalo premoženje 3968 gld. 32 kr. — Bralno društvo pa je štelo 115 udov, ki prebirajo sledeče časnike: »Slovenski Gospodar«, »Domovina«, »Mir«, »Vrtec«, »Dom in Svet«, »Slovenec«, »Primorski list«, »Domoljub« in različne knjige, katerih imamo na razpolago lepo število.

(V Lehnu) ima podružnica sv. Cirila in Metoda zborovanje v nedeljo, dne 13. febr. v gostilni g. Jak. Orozel-a. Nastopil bo prvokrat tamkajšni tamburaški in pevski zbor. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina za osebo 30 kr. Po železnici došle p. n. goste bodo pričakovali vozovi.

(Bralno društvo v Framu) priredi v soboto, dne 12. svečana v prostorih g. Turnerja veselice, pri kateri se bode šaloigra »V Ljubljano jo dajmo« igrala od domačih diletantov. Tudi bo slišati krasno petje in sviranje framske godbe.

(Za zastavo) slov. kat. delavskega društva v Žalcu se darovali p. n. gg. starogrof pl. Salm 20 gld., opat Ogradi 5 gld., Josip Dekort, Jos. Žičkar po 3 gld., Mat. Osenjak

3 gld. 80 kr., Jos. Širca, Dav. Antloga in J. Meh po 2 gld., J. Dobršek, J. Rebek, Ivan Kač in Fr. Virant po 1 gld., Ed. Kukec 50 nč. Bog jim stotero povrni in obudi mnogo posnemovalcev!

(Slov. katol. bralno društvo v Novi cerkvi) priredi v nedeljo, dne 13. febr. popoldne po večernicah v društveni sobi veselico s petjem in šalo-igro: »Kje je meja« in govorom o namenu društva.

(Slov. pevsko društvo v Konjicah) priredi v nedeljo, dne 13. febr. v Stegenšek-ovih prostorih pustno veselico z gledališko igro: »Stara mesto mlade« s petjem in prosto zabavo. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina: 50 kr., kmetje 30 kr.

(Kmetijsko bralno društvo na Hajdinju) pri Ptujju priredi v nedeljo, dne 13. febr. v Senekovičevj gostilni svojim udom veselico s tombolo. Začetek ob 4. uri popoldne.

(Bralno društvo pri Sv. Barbari niže Maribora) priredi v nedeljo, dne 13. febr. po večernicah v prostorih g. Markuša svoje zborovanje s poučnim govorom o trtoraji, s tombolo, katera ima kaj lepe dobitke, in z društvenim petjem ter godbo. Končno bo prosta zabava.

(»Gospodarsko bralno društvo v Kozjem«) priredi prihodnjo nedeljo po večernicah v prostorih gosp. Fr. Gučeka zabavni večer s srečolovom, petjem in prosto zabavo. Pristop je dovoljen le društvenikom in po njih vpeljanim gostom.

Iz drugih krajev.

(Prevzvišeni knezonadskof goriski), dr. Jakob Missia, se še ta mesec preselijo iz Ljubljane v solčno Gorico. Božji blagoslov jih spremljaj! — Kdo pa postane ljubljanski knezoškof? Graška »Tagespost« danes piše, da najbrže krški škof, dr. Mahnič, bivši urednik »Rimskega Katolika«.

(Sklepi občine Gorje pri Bledu):
1. Gorjanska občina se pridružuje s polnim sreem mnogim drugim občinam, ki so častitale papežu Leonu k njegovi biserni sv. maši.
2. Gorjanska občina ohsoja kar najostreje nagajivost (obstrukcijo) nemških nacionalev v državnem zboru in izreka iskreno zahvalo predsedniku državnega zbora, Abrahamoviču, in načelniku krščanske slovanske zveze dr.

Šusteršiču. 3. Gorjanska občina željno pričakuje združenja in spravo obeh narodnih strank v kranjskem deželnem zboru.

(Osebna dohodnina.) Finančno ministerstvo je izdalo odlok, vsled katerega se sme dohodek v posameznih oddelkih, na pr. dohodek od hiše, od letne plače, od glavnic itd. navesti v vsakem oddelku skupaj, ne da bi se posamezni dohodki podrobno navajali. Ne zadostuje pa, da bi se skupni čisti dohodek naznanil z jedno samo svoto.

(Važna 40letnica.) Jutri, dne 11. febr., bode ravno 40 let, kar se je preblazena D. Marija v lurski duplini prvokrat prikazala Bernardiki Subiruz. Pozneje še se je presv. božja Porodnica prikazala Bernardiki še sedemnajstkrat. Zdaj pa je Lurd najslavnejša božja pot na svetu.

(Hrvaški tamburaši v Angliji.) Iz Londona se poroča, da so člani tamburaškega zbora »Sloge« neki dan udarjali pred prestolonaslednikom princem Valeskim in njegovo obiteljjo. Princ je izrazil svoje posebno zadovoljstvo.

(Potres v Ljubljani.) V soboto ob 2. uri 55 min. popoldne je bilo občutiti v Ljubljani potres in sicer dva sunka. Smer mu je bila od juga proti severu. Bil je precej močan. Na več zidovih so prikazale razpokline. Poučevanje na šolah se je zaustavilo. V ponedeljek pa je bil močan potres v Krapini na Hrvaškem.

(Poskušen samomor.) V neki gostilnici v Gradcu se je včeraj popoldne trikrat z revolverjem v prsi ustrelil Viktor Belag, trgovčev sin iz Poličan, ter se težko ranil. Prinesli so ga potem v javno bolnišnico.

(Zaprli so), kakor poročajo časopisi, v Rotterdamu znanega agenta Ant. Grgoleta, kateri je veliko družin spravil v Ameriko in skoro vse v grozno nesrečo.

Loterijne številke.

Gradec 5. febr. 1898:	19, 68, 62, 49, 85
Dunaj » » » » »	42, 21, 64, 86, 17

Svila za neveste, meter 65 kr.

do 14 gld. 65 kr. — v najnovosegnejših tkaninah, barvah in vzorcih. Zasebnikom poštnine in carine prosto na dom. Vzorci obratno.

G. Hennebergove tovarne za svilo (c. in kr. dvor. zala-gatelj) v Zürichu.

Po ceni

se proda takoj posestvo v Selnici blizu šentiljske fare, na Muri blizo šole in tovarne za papir, pošta in železniška postaja v Weitersfeldu, poslopje zidano, okoli 4 oral zemljišča, bukova hosta, za sadje se dobiva okoli 180 gld. Cena je 930 gld., 300 gld. ostane vknjiženih.

Več se poižve pri Jeschofniku, v Lichendorfu, pošta Weitersfeld via Spielfeld.

Lepa pristava (Meierhof)

na Cvenu pri Ljutomeru, na prostoru starega cvenskega grada s hrastovim gozdičem in z najlepšo arondirano oratno zemljo in s travniki je na zahtevanje od 10 do 100 plugov po ceni na prodajo.

Kupec naj se oglasi za pogoje pri gospodu Francu Seršen-u, trgovcu v Ljutomeru.

Priden kolar

se išče, omožen ali samičen, za tak kraj, kjer je veliko posla. Stanovanje in delavnico oda Franc Vihar, posestnik in kovač v Framu (Frauheim.) 2-3

Vinograd

v dobrem stanju, lepa lega pri Sv. Urbanu pri Mariboru, 4 orale vinograda, 1 oral lesa in mal sadunosnik, z lepim poslopjem za letovišče sposobnim, je pod ugodnimi pogoji na prodaj. Več se izve pri upravnistvu »Slov. Gosp.« 3

Razne

uradne pečate

najceneje priskrbi

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Žganjarija

R. Wieser-ja v Hočah pri Mariboru.

Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za boleznike in okrevalce kemično razložen in spoznan za čisto vinsko pre-kannino. 99

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravlja v lekarni k Zrinjskem, H. Brodjočin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Trpotčev sok nepresežno deluje pri vseh prehlajenjih dušnih organov, ter je najboljšo sredstvo za prsni katar, kašelj, prsobol, hripavost in vratnobil. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravi in v najkrajšem času da odpraviti; bolniki dobijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okrevaljo. Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono:

»Velecenjeni gospod lekarnik!

Posljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delajočega trpotčevega soka; potrebujem jih za svoje poznanec. Jaz sem od dveh steklenic odnesnosnega kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsem prsobolnim. S spoštovanjem — Rudolf Ausim. Na Dunaji, 20. marca 1897.«

Pazite naj setorej, da je na vsaki steklenici varstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti samo oni je pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenici s točnim opisom je 75 kr. — Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (priračunavši 20 kr. za zametek) ali pa po poštnem povzetju. — Ceniki raznovrstnih domačih preskušanih zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastonj in poštnine prosto. Lekarna k Zrinjskem, H. Brodjočin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

21—30

Ptujskim in celjskim Slovencem!

Posamezne številke „Slov. Gospodarja“

se po 5 novcev dobijo

na Ptujju

pri g. J. N. Petersiču, (Ungarthorgasse št. 6.)

v Celju

pri g. Emi Wilfling, (Gospoke ulice št. 28.)

Zahvala.

Moja soproga, 83 let stara ženka, mi je zelo nevarno zbolela, a ozdravela je. To se imam zraven Bogu presrečno zahvaliti tudi gosp. dr. Ryžienskemu, tukajšnjemu zdravniku, kar ob enem storim in ga v nevarnih boleznih vsem prav lepo priporočam.

Sv. Trojica v Slov. gor. dne 8. febr. 1898.

Mihal Mavrič,
vpok. nadučitelj in organist.

Zahvala.

Povodom abrahamovanja in godovanja došlo mi je toliko častitek, da mi ni laliko se zahvaliti vsem in vsakemu posebej. Odzovem se torej tem potom svojim prijateljem in častilcem: Srčna zahvala!

Sv. Jošt na Kozjaku, dne 3. svečana 1898.

Pavel Hrovat, župnik.

Izurjen organist,

cecilianec, želi takoj službo organista in cerkvenika nastopiti. Več se izve pri upravnistvu t. l. 1-2

Službe išče viničar, v vsakem vinogradskem delu izurjen, z dobrimi spričevali. Več pové upravn. „Slov. Gosp.“

Ivan Fras,

gostilničar in mesar pri Sv. Andreju, v Leskovicu pri Ptuju, prodaja po nizki ceni svojo

gostilnico št. 2.,

ki ima štiri velike sobe, kuhinjo, dve kleti, ledenico, dve stranišči, hodnik, vodnjak, mesnico, dva svinjaka, velik vrt, ograjen s sadonosnimi cepikami in travnik, kateri se na leto trikrat kosi. Vrh tega prodam hišo, št. 17, ki ima sobo, prodajalnico, skladišče in kuhinjo. Zraven se nahaja tudi konjski hlev. Vsa ta poslopja so blizu farne cerkve in sposobna za živahno trgovino. Prodajo se le zavoljo bolezni. — Več o pogojih pove lastnik. 3-3

Gozdna drevesca

in

jabolčne divjake

v velikem številu in po nizki ceni (cenik na zahtevanje zastoj), prodaje grofa Geza Szapary-ja gozdarski urad v Muraszombat pri Radgoni, komitat Eisenburg, Ogersko. 1-2

30 dni čas poskušnje.

5-letno pismeno jamstvo.

WERTHEIMOV
šivalni stroji.

Jako izv. čisto tiho šivaloč stroj za obitelji in za obrt.

Visok stroj za obitelji. gld. 35.50.

Vsak stroj, ki se v času poskušnje dobro obnese, vzamem na lastne stroške brez zadržke nazaj. Agentov ni, zato prodajam za polovico navadne cene najboljši robo. Zahtevajte cenike in obrazce šiva.

Posiljam na vse kraje cesarstva. Zuboj zastoj.

Razpošiljatelj šivalnih strojev 5-8

Louis Strauss,

zalagatelj društva c. kr. državnih in železniških uradnikov in učiteljskega semenišča.

Dunaj IV. Margarethenstr. 12. dn.

Pred dvema mesecema ste mi poslali Wertheimov šivalni stroj, imenovan „veliki Ringschiff št. 34“, ki ustrezno vsem potrebam. Posebno pomnim, da teče lahko, hitro in brez ropota. Hvala za naglo postrežbo in dobro okovarjeno pošiljatev. Delal sem že na kakih dvanajstih strojih, a noben mi ni tako ugajal, kakor Wertheimov „Ringschiff“.

V Seegu (Češko) meseca julija 1897.

Karol Rettinger, krojaški mojster.

Da bodo Vaše
GOSTIJE

pošteno-vesele,
kupite si za 17 kr.
za to jako primerno knjižico

„Ženitovanje“,

spisal Lovro Stepišnik.

Znesek se naj pošlje v markah.

Knjižico prodaje

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Voziček za otroke in visoki škornji, dolgost 27cm, oboje v dobrem stanu, se takoj po ceni prodaja. 1-2
Kaiserstrasse št. 8. III. nadstr. vrata II.

Ne več v življenju

se ti bo nudila prilika toliko različnih reči dobiti za 3 gld. 50 kr.

15 komadov 15 komadov
3 gld. 50 kr. 3 gld. 50 kr.

1 reform. remantoir-žepna ura, ki dobro teče, s štiriletnim jamstvom.

1 pozlačena verižica, 2 pozlač. prstana po najnovejšem fasonu in z dozdevnimi briljanti. 2 manšetni gumbi, pozlačeni in z mehaniko, lepa broša za gospé, 3 prsne gumbice za šemiset, patent. gumba za navratnik, kička za kravato, futral za žepno uro, žepno ogledalo v zavitku, nedrenica pozlačena. — Vso to skupaj — 15 komadov — stane z žepno uro vred 3 gld. 50 kr.

Posilja se le pod poštnim povzetjem.

Ako poslano komu ne sodi, dobi denar nazaj in nima nobene škode.

Dobi se le pri urarju:

Alfredu Fischer,

I. Dunaj, Adlergasse 12. 2-6

ZAHVALA.

Podpisani izrekam prisrčno zahvalo vsem, ki so mojo nepozabljivo, ljubeznivo ženo

Alojzijo Amer,
roj. Fras,

katero je Bog nepričakovano dne 30. januarija t. l. iz tega sveta poklical in nam veselje, katero smo pričakovali, v največjo žalost spremenil, na mirodvor dne 1. februarija spremljali, kjer smo jo v lasten žerf k večnemu počitku položili.

Najspodobnejšo zahvalo izrekam preč. duhovščini in sicer: preč. gg. župnikom od Sv. Roperta, Vurberga in Sv. Barbare, domačemu preč. g. župniku in preč. g. kaplanu od Sv. Barbare, kakor tudi velespoštovanim gg. učiteljem, vurberskemu g. oskrbniku, ter sploh vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, vsem domačim in sosednim faranom, katerih je bilo ogromno število.

Ta zguba je moja največja, ki me je na tem svetu zadeti zamogla.

Priporočam rajniko v pobožno molitev in blag spomin.

Sv. Martin bl. Vurberga, dne 4. februarija 1898.

Ignac Amer.

Za sveti postni čas najbolj primerna molitvena knjiga

Marija, žalostna mati Božja

Spisal Fr. Bežjak, župnik pri Sv. Marku.

VI. natis.

Obsega pouk o češčenji žal. matere Božje, pobožnost sedem petkov v čast žal. materi Božji, razne molitve in pobožnosti za god sedem žalosti Marije Device, zbirko molitev za očitno in domačo službo Božjo in precejšnje število svetih pesmij.

Vezana v polusnje 60 kr., v usnje z zlato obrezo 1 gld. 20 kr.

po pošti 10 kr. več.

Znesek se lahko pošlje v poštnih znamkah ali po poštni nakaznici.

Pri meni se dobiva prav lepa

koruza in oves

tako tudi različna poljska semena, kakor: deteljno, travno, korenjevo, runkeljnové in bele repe itd. po nizki in dobri postrežbi.

Milan Hočevar,

trgovec v Celji, glavni trg.

J. Pserhofer-jeva lekarna „Zum goldenen Reichsapfel“

Dunaj, I., Singerstrasse Nr. 15.

J. Pserhofer-jeve teločistilne kroglice,

staroznano, lahko teločistilno in od mnogih zdravnikov občinstvu priporočeno domače sredstvo. Te kroglice so tiste, ki so že več desetletij znane pod imenom „J. Pserhofer-jeve kričistilne kroglice“ in se jedino pristne izdelujejo v lekarni „zum goldenen Reichsapfel“, Dunaj, I., Singerstrasse 15.

Teh kroglic stane: Jedna škatljica s 15 kroglicami 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., — Ako se denar naprej pošlje, stane s prosto pošiljateljico vred: 1 zavitek kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kakor eden zavitek se ne pošilja.)

Prosimo, da se izrečno zahteva „J. Pserhofer-jeve teločistilne kroglice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis **J. Pserhofer** in sicer v rdečih pismenih, kateri je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferja. 1 posodica 40 kr., prosto poštne 65 kr.

Trpotčev sok, proti razlizenju, ena steklenica 50 kr.

Balzam za gulo, 1 steklenica 40 kr., poštne prosto 65 kr.

Stolovi Kola-izdelki izvrstnih krepčal za želodec in živce. 1 liter Kola-

vina ali eliksirja 3 gld., 1/2 litra 1 gld. 60 kr., 1/4 litra 85 kr.

Britka želodčna tinktura, (nekaj življenska esenca imenovana.) Rahlo mečilo, ki budi in krepča želodec pri slabem prebavanju. 1 steklenica 22 kr., dvanajstero 2 gld.

Balzam za rane, 1 steklenica 50 kr.

Tanokininska pomada J. Pserho-

fer-ja, pospešuje izvrstno rast las, 1 škatlja 2 gld.

Zdravilni obliž za rane bivšega prof. Stendela, 1 posodica 50 kr., poštne prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bulricha, domače sredstvo proti slabi prebavi. 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še vse druge domače in vnanje farmacevtske specialitete, naznanjene v avstrijskih časopisih, in ako niso v zalogi, se na zahtevanje na tanko in najceneje naročajo.

Razpošiljanja po pošti se točno odpravljajo proti gotovini, večja naročila proti povzetju. Če se denar naprej pošlje (najboljše po poštni nakaznici), stane poština dosti manj, kakor po povzetju. 4-6